

ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ В УКРАЇНІ

**Семенюк А.І., здобувач вищої освіти групи Ф3/1
обліково-фінансового факультету, МНАУ**

Анотація: проаналізовано особливості надання податкових пільг як засобу стимулювання діяльності громадян шляхом зменшення об'єкта оподаткування.

Ключові слова: податкові пільги, податкове навантаження, податки, податкова система.

Тема про податкові пільги є актуальною в наш час. Їх потребують мало забезпечені сім'ї, підприємці, інваліди тощо. Податковими пільгами держава підтримує і допомагає простим громадянам які потребують допомогу та захист держави. Так громадянин може оптимізувати пільгу не порушуючи закон. Ця тема дає нам можливість проаналізувати стан податкових пільг в Україні й визначити позитивні та негативні наслідки їх надання.

Американські вчені Д. Голдберг та С. Суррей дійшли висновку, що всі податкові заохочувальні заходи, а також субсидії та пільги з непрямих податків запроваджуються для стимулювання руху капіталу чи робочої сили через зменшення фактичного оподаткування. Такі заходи є тоді ефективними, коли їх

застосування веде до зменшення суми податків, що сплачує суб'єкт оподаткування. Виходячи з цього, такі заходи треба розглядати як програму урядових витрат, що здійснюються з використанням податкового законодавства. Зменшення бюджетних надходжень, що є наслідком такого стимулювання, має розглядатися як стимулювання певної діяльності, на підтримку якої спрямована податкова політика. Втрачений таким чином дохід держави можна розглядати як податковий видаток [1].

Пільги – виплати чи послуги, які надаються населенню згідно з чинним законодавством України. Відповідно до п. 169.4.1 Податкового кодексу України, податкова соціальна пільга застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як заробітна плата, якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, що діє для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень.

Соціальний захист має опиратися на принципах поглиблення адресності, також на забезпечення матеріальної підтримки непрацездатних громадян, сімей з дітьми, пенсіонерів та осіб з обмеженими фізичними можливостями. На жаль, в нашій країні надання пільг не набули достатнього рівня розробленості.

Сьогодні в Україні система пільг спрямована на вирішення двох зовсім різних завдань:

- 1) надання привілеїв окремим категоріям населення, які влада прагне виділити із загальної сукупності, незалежно від рівня доходу. Існування пільг такого роду значною мірою є тягарем для системи соціального захисту населення країни;
- 2) підтримка соціально уразливих верств населення.

Сучасна державна політика щодо соціального захисту населення повинна виступати цілеспрямованою дією, безпосереднім чи опосередкованим впливом на повсякденне життя суспільства, стати підсумком великої кількості програм, законодавчих намірів та організаційних взаємодій. І повинна вона розроблятися з

метою досягнення поставлених цілей або певного результату, хоча не завжди реалізується на практиці. Пільги громадянам надаються з різною метою: для когось це є нагорода за заслуги перед Батьківщиною, а для когось – це соціальна допомога для зберігання нормального рівня життя. В Україні право на пільги мають: малозабезпечені сім'ї; громадяни які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; багатодітні сім'ї; учасники бойових дій; особи, які постраждали від торгівлі людьми; жінки, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня»; фізичні особи які надають соціальні послуги.

Платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отримуваного від одного роботодавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги. При цьому розмір такої податкової соціальної пільги диференціюється за категоріями платників податку. Зокрема, податкову соціальну пільгу встановлюють у розмірі, що дорівнює:

- 1) половині розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- 2) розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи-платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, у розрахунку на кожну таку дитину;
- 3) півтора розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Розмір загальної ПСП на 2021 рік, на яку може претендувати кожен працівник, становить 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), установленого законом на 1 січня звітного податкового року (пп. 169.1.1 ПКУ): 2270 грн * 50% = **1135 грн (табл. 1)**.

Таблиця 1 ПСП: хто має право на пільгу та в якому розмірі

Право на ПСП	Розмір пільги (грн)
Загальна ПСП для всіх платників податку (пп. 169.1.1 ПКУ)	1135,00
Підвищена пільга для платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років (100% загальної ПСП), у розрахунку на кожну таку дитину (пп. 169.1.2 ПКУ)	1135,00
Підвищена пільга для платника податку, який відповідає одній з категорій, названих у пп. 169.1.3 ПКУ (150% загальної ПСП). При цьому пільгу на дітей згідно з пп. «а» та «б» пп. 169.1.3 ПКУ надають у розрахунку на кожну дитину	1702,50
Підвищена пільга для осіб, перелічених у пп. 169.1.4 ПКУ (200% загальної ПСП)	2270,00

Джерело: побудовано із використанням [4]

Отже, податкові пільги для громадян дають можливість не сплачувати податки, або сплачувати в меншому розмірі. Надмірне податкове навантаження впливає на ринкові відносини. Розв'язати це питання можна шляхом зниження податкового навантаження, цим самим навантаження на податкові пільги може скоротитися і громадяни зможуть без проблем сплачувати всі податки.

Література:

1. Податкова соціальна пільга. База знань. URL: <https://wiki.1551.gov.ua/pages/viewpage.action?pageId=18842163> (дата звернення: 10.09.2021).
2. Кравченко М. Основні підходи до реформування системи пільг в Україні. Національна академія державного управління при Президенті України. 2010 р. URL: <https://igov.gov.ua/subcategory/1/3/situation/23> (дата звернення: 10.09.2021).
3. Федосова В. Е. Податкова соціальна пільга в системі податкових преференцій під час оподаткування доходів фізичних осіб. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2017. Вип. 23 (2). С. 81-84.
4. Податкова соціальна пільга 2021. LIGA 260. URL: https://buh.ligazakon.net/aktualno/8352_podatkova-sotsalna-plga-2021 (дата звернення: 10.09.2021).
5. Податкові пільги в Україні: економічне зростання, класифікація та сучасний стан. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/accountant/16618/> (дата звернення: 10.09.2021).

Abstract: *the peculiarities of providing tax benefits as a means of stimulating the activities of citizens by reducing the object of taxation are analyzed.*

Keywords: *tax benefits, tax burden, taxes, tax system.*

***Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***